

OUDERE GENERATIE BLIJFT GEZELLIG LEZEN

Uit onderzoek blijkt dat senioren meer lezen dan jongere generaties, die eerder naar hun smartphone grijpen. Oudere lezers pakken vooral een boek op voor hun plezier én verdieping. Drie liefhebbers delen hun persoonlijke ervaringen met het veranderende leesgedrag door de jaren heen.

In het donker stiekem met een zaklamp onder de dekens verder lezen, omdat het verhaal zo spannend is. Of de opwindende bij het krijgen van een gloednieuw, ingebonden boek van je favoriete schrijver. Wie als kind graag las, wil dat plezier vaak ook overbrengen op anderen. Maar vertel het aan jongere generaties en je krijgt - uitzonderingen daargelaten - vooral glazige blikken. Een vertwijfeld lachje verschijnt als ze een dik boek cadeau krijgen. Jongeren lezen steeds minder. De concurrentie van de smartphone en sociale media is groot. Elke nieuwe generatie leest minder dan de vorige, bleek al in 2018 uit onderzoek van Wennekes, Huysmans & De Haan. Recenter onderzoek uit 2024, uitgevoerd door KVB Boekwerk,

WareKennis en GfK, toont aan dat vijftigplussers gemiddeld 1 uur en 22 minuten per dag lezen. Onder jongeren van 13 tot 19 jaar is dat nog maar 14 minuten. Dat geldt voor alle tekstsoorten, dus ook voor boeken.

'JUIST ALS JE DRUK BENT'

Marianne van Leijen (74), een fervent lezer, probeert haar twee kleinkinderen weleens enthousiast te maken voor het lezen. "Bij de één lukt dat helemaal niet, bij de ander een beetje. Ik wil ze graag overtuigen dat lezen zo veel ontspanning biedt dat je, juist als je druk bent, even kunt ontsnappen aan de dagelijkse gang van zaken. Maar ja, vertel het ze maar... Ik vind het jammer,

Marianne

maar het is niet anders." Zelf was Marianne dolgelukkig toen ze in de eerste klas van de lagere school met Kerstmis een klein boekje in A6-formaat mee naar huis kreeg. "Ik had er een paarsblauw koftje omheen gedaan en begon meteen te lezen. En dat is altijd zo gebleven. In mijn tienerjaren las ik Arthur van Schendel, wat zware, donkere boeken, maar ik hield ervan. 'Het Woud der Verwachting' van Hella S. Haasse vond ik ook fantastisch. Dat is het enige boek dat ik nog weleens zou willen herlezen."

'IN EEN ANDERE WERELD'

Ook Geert Beks (63) herinnert zich goed hoe zijn liefde voor boeken begon.

Geert

BIBLIOTHEEKBEZOEK SENIOREN

Senioren bezoeken de bibliotheek relatief veel. Eén op de zeven bibliotheekleden is ouder dan 60 jaar. Bibliotheekleden in de leeftijd van 21 tot en met 60 jaar lenen gemiddeld 16 fysieke materialen per jaar. Bij mensen ouder dan 60 jaar ligt het op gemiddeld ruim 30 boeken per jaar.

Bron: Schrijen & Huwaë, 2024

"Toen ik tien jaar was, kreeg ik jeugencyclopedia van 26 delen. Die verslond ik. Op verjaardagen, bij speciale gelegenheden of in vakanties kreeg ik altijd een boek cadeau. Daarna ben ik een lezer gebleven. Ik hou van Deense thrillers, boeken over politiek en reisverhalen; vooral over Antarctica en Paaseiland. Over Antarctica kocht ik onlangs nog een encyclopedie." Geert leest vooral ter ontspanning en afleiding. "Als je druk of gestrest bent, brengt lezen je even in een andere wereld. Ik ben nu bezig in het boek 'Politics on the Edge. A Memoir from Within' ('Op het scherpst van de snede. Politiek van binnenuit') van Rory Stewart, over de Britse politiek. Buitengewoon fascinerend en mooi geschreven. Thrillers lees ik meestal als e-book. Die lees je vaak maar één keer, en ze zijn in verhouding duur. In mijn boekenkast heb ik liever een mooi, tastbaar boek. E-books zijn ook handig op vakantie. Je hoeft niet te sjouwen, en ik neem altijd graag boeken mee. Ik kan veel missen, maar zonder muziek en boeken kan ik niet."

'JAMMER ALS HET BOEK BIJNA UIT IS'

Dat geldt ook voor Marianne. Door de jaren heen las ze allerlei genres en stijlen, van Scandinavische romans en thrillers tot literatuur en sciencefiction-series. "Op dit moment lees ik graag boeken die lekker weglezen,

waar je niet te ingewikkeld over hoeft te doen. In de stijl van Lucinda Riley, die 'De Zeven Zussen' schreef. Ik verheug me er vaak al op om verder te lezen. Soms is het jammer als een boek bijna uit is. Dan zou ik het boek het liefst een tijdje weggelaten, om dat moment uit te stellen." Onderzoek onderschrijft het verhaal van Marianne en Geert. Senioren lezen vaker voor hun plezier dan mensen onder de 35. Ze doen dit niet alleen voor ontspanning, maar ook om meer te leren over bepaalde onderwerpen of te genieten van mooie taal. Hoe ouder mensen worden, hoe positiever ze staan tegenover het lezen van een literaire roman, een kort verhaal of een gedicht.

'AL LEZEND DE WERELD OVER'

Cor Wiersma (64), boekhandelaar in ruste, zoekt sinds zijn pensioen meer verdieping in zijn leesgedrag. Twintig jaar lang runde hij samen met zijn vrouw Boekhandel Los in Bussum. "Ik las toen veel voor mijn werk, want ik moest bijblijven en de actuele titels kennen. Nu volg ik via Hoger Onderwijs voor Ouderen literatuurcolleges waarin je je op één schrijver concentreert, zoals Shakespeare of Kafka. Dat vind ik verrijkend." Als jongen las hij al graag. "Ik moest vaak naar het ziekenhuis en kreeg strips als

Cor

'Kapitein Rob' ter afleiding. Later stapte ik over op de avonturen van Slauerhoff en Franse literatuur. Zo dwarrelde ik al lezend de wereld over. Wij hadden in Friesland een bibliobus waar ik graag kwam. Er was toen ook weinig anders. Je vervelde je of je ging lezen. Lezen droeg bij aan je ontwikkeling, aan het vormen van je persoonlijkheid. Je leerde over geschiedenis en cultuur. Nu is dat minder, omdat je alles gemakkelijk online opzoekt."

ENGELSTALIGE BOEKEN

In zijn boekwinkel merkte Cor de laatste jaren al veranderingen in leesgedrag. "Hele afdelingen verdwenen door het internet: woordenboeken, reisgidsen, kunstboeken. Ook kranten verkochten we steeds minder. In plaats daarvan kregen we de TikTok-generatie over de vloer en hadden we een kast vol Engelstalige boeken voor jongeren. Dat stond ver van me af. Ik vond het lastig om met de nieuwe generatie mee te bewegen. Als er twee meiden van een jaar of zeventien binnenkwamen en ik vroeg welke boeken ze graag lasen, keken ze me aan met een blik van 'waar heb jij het over, ouwe sok?' En toch stonden ze in een boekwinkel. Toen wist ik: het is tijd om het stokje over te dragen. Nu heb ik alle tijd om zelf te lezen, van zware literatuur tot luchtige boeken, zoals 'De hapklare geschiedenis van Frankrijk'. Puur vermaak, heerlijk als je van Frankrijk en lekker eten houdt." ■